

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Відсутність комплексного підходу до запровадження ринкових відносин у комунальному господарстві, законодавчого забезпечення цього процесу, необхідних інституційних перетворень поряд із значною фінансовою нестабільністю, недосконалим механізмом забезпечення гарантій для залучення позикових коштів на фінансування капітальних інвестицій зумовлюють руйнування і кризовий стан підприємств комунальної форми власності. Відчутного загострення набуває проблема неефективного використання ресурсів. Незадовільний технічний стан основних фондів комунальних підприємств впливає на якість надання комунальних послуг. Окрім того, кризовий стан підсилюється неефективною системою управління, незадовільним фінансово-економічним станом галузі, високою собівартістю послуг, відсутністю дієвих економічних стимулів для зниження невиробничих витрат, відсутністю конкуренції на ринку комунальних послуг, а також низькою платіжною дисципліною споживачів [2, с. 260]. Галузь безнадійно відстала в реновації й впровадженні ринкових відносин.

Зазначені проблеми притаманні зокрема й для підприємств міського електротранспорту, який входить до числа пріоритетних інфраструктурних галузей, й стабільне функціонування якого є необхідною умовою розвитку економіки міста, поліпшення стану соціальної сфери. Аналіз соціально-економічної природи міського пасажирського транспорту і його ролі в системі суспільного розподілу праці дозволив виявити подвійний характер суспільно необхідних цілей його розвитку та функціонування. З одного боку, перед міським електротранспортом постійно стоїть соціальна вимога задоволення потреб населення в перевезеннях і якісному наданні згаданого виду послуг. З іншого боку, необхідність продуктивної праці працівників пасажирського транспорту й залежність забезпечуваного ним рівня обслуговування від обмежених в часі матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, що виділяються, ставить перед підприємствами міського електротранспорту вимоги економічно ефективного функціонування та розвитку. Вказані вимоги за своєю природою суперечливі і, як показує практика, ставлять перед органами державної влади важковирішуване завдання визначення оптимальних розмірів фінансування діяльності підприємств, що виконують пасажирські перевезення.

Мета діяльності підприємств міського електротранспорту – це якісне обслуговування замовників та населення щодо надання послуг з перевезення пасажирів у межах міста. Будучи складовою частиною місцевого господарства, вони мають специфіку організації фінансових відносин.

Основою організації фінансових відносин суб'єктів господарювання комунальної форми власності, в тому числі електротранспортних підприємств, є наявність фінансових ресурсів в розмірах, необхідних для здійснення господарської та комерційної діяльності власника. Підприємства міського електротранспорту належать до підприємств, які знаходяться на частковому утриманні місцевих бюджетів. На згаданих підприємствах, разом з власними фінансовими ресурсами, значну частку джерел фінансування їхньої діяльності займають субвенції з бюджету на компенсування вартості безоплатного проїзду пільгових категорій населення та на придбання нового парку тролейбусів і трамваїв [1, с. 122].

Вищенаведене є свідченням того, що міський електротранспорт має значне соціальне значення у системі функціонування сучасного міського господарства, оскільки разом із середньостатистичними пасажирами здійснює перевезення малозабезпечених верств населення, а також громадян, яким держава надала різні пільги.

Державне регулювання роботи підприємств міського електротранспорту повинно бути виваженим, економічно обґрунтованим та спрямованим на забезпечення інтересів всіх

учасників транспортного процесу: держави, транспортних підприємств, споживачів та суспільства в цілому.

На нашу думку, господарські та фінансові взаємовідносини повинні формуватися на основі багатокритеріального підходу до узгодження загальних інтересів держави, підприємств міського електротранспорту та безпосередніх споживачів транспортних послуг. З огляду на це, пропонуємо власну схему підтримання балансу інтересів зацікавлених сторін в ефективному розвитку громадського пасажирського транспорту (рис. 1).

Рис. 1. Схема забезпечення балансу інтересів держави, виробників (електротранспортних підприємств) і споживачів пасажирських транспортних послуг

Основними критеріями в такому узгодженні інтересів держави, електротранспортних підприємств та пасажирів (безпосередніх споживачів послуг з перевезення) повинні стати забезпечення ефективності функціонування підприємств міського електротранспорту, створення умов для стабільної роботи та їхнього розвитку, наповнення доходної частини державного та місцевих бюджетів, задоволення потреб населення у транспортних послугах тощо.

Використання запропонованої схеми дасть змогу комплексно вирішувати проблеми, що постійно виникають у зазначеній галузі в сучасних умовах.

Позитивними наслідками дотримання балансу інтересів будуть виявлення та усунення суперечностей між інтересами основних суб'єктів транспортних відносин, обґрунтування раціональних напрямів побудови їх фінансових відносин та оптимізація механізму реалізації таких відносин. Розв'язання цієї проблеми потребує змін функції держави щодо забезпечення ефективної роботи підприємств міського електротранспорту.

Таким чином, враховуючи соціальну значимість функціонування підприємств міського електротранспорту в розвитку інфраструктури сучасного міста, бачимо необхідність прискорення змін у сфері міського електротранспорту. На нашу думку, подальший розвиток комунальних електротранспортних підприємств першочергово залежить від стану фінансового забезпечення їхньої діяльності, особливо з огляду на сучасні реалії господарської діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність підприємств електротранспорту повинна бути спрямована на створення фінансових ресурсів для його виробничого і соціального розвитку, забезпечення зростання прибутку за рахунок збільшення продуктивності праці, зниження собівартості, поліпшення використання виробничих фондів та підвищення якості перевезень пасажирів.

Література

1. Костецький В. В. Актуальні проблеми формування фінансових ресурсів підприємств міського електротранспорту / В. В. Костецький // Світ фінансів. – 2007. – Випуск 3. – С. 120-133.
2. Світлична В. Ю. Проблеми цільового фінансування підприємств житлово-комунального господарства та особливості їх відображення в бухгалтерському обліку / В. Ю. Світлична // Коммунальное хозяйство городов. – 2006. – №71. – С. 260-264.